

Zajímavé nálezy brouků (Coleoptera) v Chrudimi (východní Čechy)

Review of interesting records of beetles (Coleoptera) in Chrudim (Czechia)

Vladimír Hron

Gorkého 1410, CZ – 537 01 Chrudim, Česko

e-mail: leiopus@seznam.cz

Abstract : Beetles (Coleoptera) of 147 selected species in 45 families are recorded from Chrudim (Eastern Bohemia, Czechia) and published in this article with faunistic informations. During the years 1992-2019 the most interesting records are *Ochina latreillei* (Bonelli, 1809), *Lignyodes bischoffi* (Blatchley & Leng, 1916), *Dorytomus minutus* (Gyllenhal, 1836), *Macronychus quadrituberculatus* Müller, 1806, *Dactylosternum abdominale* (Fabricius, 1792), *Haptoncus ocularis* (Fairmaire, 1849), *Pleurophorus caesus* (Creutzer, 1796), *Prionocyphon serricornis* (P.W.J. Müller, 1821), *Cynaetus angustus* (Le Conte, 1851) and *Latheticus oryzae* Waterhouse, 1880. The attracting in UV-light trap near author's house was the mostly used collecting method.

Key words : Coleoptera, Chrudim, faunistics, UV-light trap, Eastern Bohemia, Czechia

OBSAH

Úvod

Materiál a metodika

Lokalizace hlavních míst sběru

Přehled vybraných druhů

Závěr a diskuze

Poděkování

Literatura

Obr. 1. Historická veduta Chrudimi – východní pohled z roku 1816

ÚVOD

Snem každého terénního přírodovědce, entomologa nevyjímaje, je možnost efektivně zkoumat biodiverzitu na vlastním pozemku, jako to aplikoval otec Linné na zahradě svého sídla v jižním Švédsku. Když se ohlásí problémy pokročilého věku, zdravotní, finanční i jiné, sběr brouků u svého bydliště, tedy v pantoflích a domácím oblečení, může přinést řadu zajímavých nálezů včetně regionálních prvnálezů nejen z broucí říše. Člověk nemusí bydlet v oblastech entomologických rájů ani uprostřed nedotčené přírody, a parafrázujeme-li slova Járy Cimrmana, brouci si jej najdou sami. V práci jsou citovány doklady z let 1992-2019.

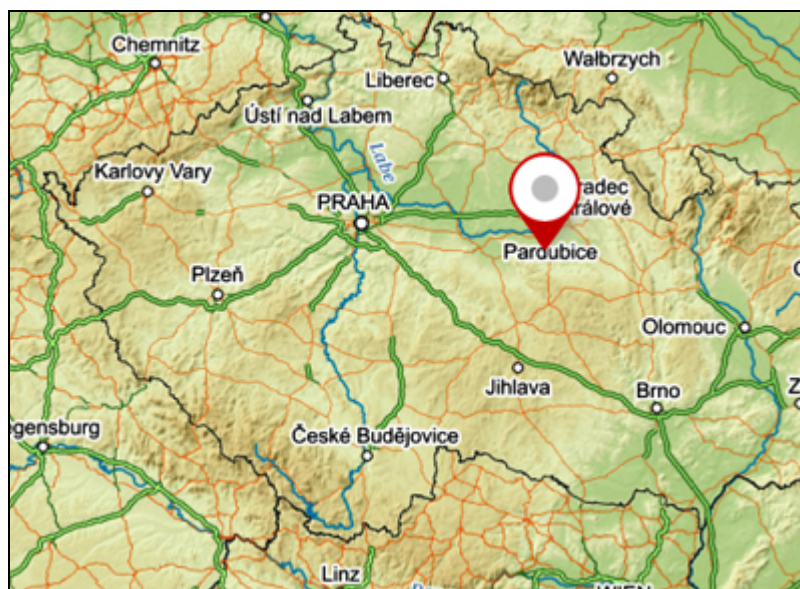
MATERIÁL A METODIKA

Převaha nálezů pochází z bezprostředního okolí domu čp. 1410/IV. v Gorkého ulici na parcele č. 986/50 k. ú. Chrudim. Plocha na severozápadním okraji Chrudimi byla před rokem 1950 součástí cihelny, poté s okolními pozemky zrekultivována na zahrádkářskou kolonii a od roku 2006 se stala stavební parcelou pro rodinný dům. Nezastavěná část parcely je využita jako zahrada. Na zahradě se pěstují běžné užitkové i okrasné rostliny. Chemie je používána výjimečně, insekticidy vůbec.

Dále byly sběry realizovány na vybraných lokalitách v rámci území města Chrudim v bezprostřední docházkové vzdálenosti (viz přehled vybraných lokalizací).

Areál Vaňkových školek je od r. 2000 neudržován. Má charakter postupně zarůstajících volných ploch, ale zahrnuje i padesátileté lesní porosty s významným zastoupením okrasných dřevin, zejména jehličnanů, ale i domácích listnatých dřevin. Některé zájmové dřeviny ve vztahu ke zjištěným druhům brouků (např. nepůvodní severoamerické jasany nebo dub šípák) zde dohledány nebyly. Vyskytuje se zde např. *Juniperus* sp., *Thuja* sp., *Populus alba*, *Amorphus fruticosus*, *Acer campestre*, *Quercus* sp. a další.

Nejvýznamnější metodou sběru byl nálet na světelnou past s modrým UV zářivkovým nebo LED zdrojem a možností doplnění běžnou přenosnou bílou zářivkou s viditelným spektrem. Hmyz po náletu padá do nádoby se saponátovým roztokem, je možno použít i nejrůznější návnady. Past lze přes trafo připojit na domovní rozvody, nebo zásobit z baterií či akumulátorového článku. Nejčastěji byla past umístěna na zahradě u čp. 1410, výjimečně na východním okraji areálu Vaňkových školek na dohled od RD. Dále je vděčným cílem náletů hmyzu malý zahradní bazén. Atraktivní pro hmyz je i žlutá fasáda domu v různé denní době. Občas přispějí sousedé s nápadným nálezem ze sousedících pozemků. Plošně jsou využívány běžné metody sběru hmyzu, např. oklep dřevin, osmyk vegetace, prosev, kladení návnad apod. Zemní padací pasti nebyly použity. Některé xylofágní druhy byly dochovány z larválního stadia v domácím chovu.

Obr. 2. Chrudim je významným střediskem Pardubického kraje

Veškeré doložené nálezy pocházejí z Chrudimi, kraj Pardubický – faunistický čtverec 6060 (ZELENÝ 1972). Druhy jsou uvedeny dle abecedního pořadí čeledí. U každého nálezu je upřesněna lokalizace v rámci města případně

GPS. Kritériem pro výběr druhu pro účely příspěvku je status ohrožení druhu, obecně řídký výskyt, zajímavé podmínky vývoje nebo subjektivní ohodnocení autora, že jde o významný nález. Pokud není uvedeno jinak, platí V. Hron leg., det., et coll. Názvosloví použito podle ZAHRADNÍK P. (2017).

V textu jsou použity následující zkratky: coll. – sbírka (collection); det. – (determined); ex. – exemplář (e); leg. – sbíral (collector); observ. – pozoroval (observed); CR- kriticky ohrožený (critically endangered); EN – ohrožený (endangered); VU – zranitelný (vulnerable); NT – téměř ohrožený (nearly threatened).

Zařazení druhů dle klasifikace Červeného seznamu ohrožených druhů ČR vychází z jeho aktualizovaného znění (HEJDA ET AL. 2017).

Historická veduta Chrudimi byla převzata z internetových stránek Veřejný prostor pro Chrudim (obr. 1). Mapa a fotomapa (obr. 2 a 3) byly použity z internetových stránek Mapy.cz. Fotografie imag pocházejí z běžně dostupných internetových zdrojů Fotografia przyrodnicza (obr.4), Xespok's Beetle Gallery (obr. 5), Galerie Megapixel (obr. 6) a BugGuide Net (obr. 7). Autorem vybrané fotografie (obr. 8) je Jaroslav Říha.

LOKALIZACE HLAVNÍCH MÍST SBĚRU

Dům čp. 1410/IV. se zahradou, ul. Gorkého (N 49°57.12650', E 15°46.64848')
 Dům čp. 502/IV. se zahradou, ul. Čáslavská (N 49°57.31282', E 15°46.93358')
 Dům čp. 1146/IV., ul. Čáslavská, hygienická stanice (N 49°57.29568', E 15°46.90937')
 Park u Střední integrované školy (N 49°57.31670', E 15°46.96585')
 Areál Vaňkových školek (N 49°57.17237', E 15°46.44088')
 Městský park Chrudim (N 49°57.35378', E 15°47.34983')
 Sídliště Rozhledna (N 49°57.27425', E 15°46.70932')
 Sídliště Vaňkova (N 49°57.02905', E 15°46.18213')

Obr. 3. Hlavní sledovaná oblast

PŘEHLED VYBRANÝCH DRUHŮ

ADERIDAE

Aderus populneus (Creutzer, 1796)

Vývoj v mrtvém dřevě listnatých stromů. Skrytý žijící noční druh.

5.5.2015, 1 ex., oklep dřevin v areálu Vaňkových školek,

31.7.2017, 1 ex., nálet na UV past u domu čp. 1410/IV.,

26.7.2019, 5 ex., 28.7.2019, 7 ex., 29.7.2019, 5 ex., vše nálet na UV past u domu čp. 1410/IV.

Anidorus nigrinus (Germar, 1831)

Saproxylofágní druh.

29.5.2015, 1 ex., oklep dřevin v areálu Vaňkových školek.

ANTHICIDAE***Striticollis tobias* (Marseul, 1879)**

Na tlejících látkách, v kompostech.

26.-29.7.2019, 2 ex., nálet na UV past u domu čp. 1410/IV.

***Anthicus schmidtii* Rosenhauer, 1847**

Na písčitých místech, litorální druh.

5.4.2019, 1 ex., na východním okraji Vaňkových školek.

ANTHRIBIDAE***Platystomos albinus* (Linnaeus, 1758)**

Vývoj v odumřelých větvích.

27.10.2015, 1 ex., u domu čp. 1410/IV.

3/2019, 1 ex., observ., na východním okraji areálu Vaňkových školek

BOTHRIDERIDAE***Bothrideres bipunctatus* (Gmelin, 1790) EN**

Vyvíjí se jako ektoparazitoid v larvách xylofágního hmyzu, zejména ve vrbách a topolech.

31.3.-2.4.2019, 1 ex., u domu čp. 1410/IV.

BRENTIDAE

Zjištěny 3 druhy vázané vývojem na slézovité rostliny (*Malvaceae*).

***Aspidapion aeneum* (Fabricius, 1775)**

29.9.2008, 1 ex., oklep topolovky (*Alcea* sp.) u domu čp. 1410/IV.

***Aspidapion radiolus radiolus* (Marsham, 1852)**

3.8.2008, 2 ex., 14.7.2008, 1 ex., 23.9.2008, 1 ex., vše oklep topolovky (*Alcea* sp.) u domu čp. 1410/IV.

***Rhopalapion longirostre* (Olivier, 1807)**

7.6.2008, 10 ex., oklep topolovky (*Alcea* sp.) u domu čp. 1410/IV.

***Nanophyes brevis* Boheman, 1845**

Řídký druh vlhkých míst s vývojem v kypreji vrbici (*Lythrum salicaria*).

26.-29.7.2019, 1 ex., nálet na UV past u čp. 1410/IV.

BUPRESTIDAE***Anthaxia candens* (Panzer, 1787) EN**

Vývoj v kůře živých kmenů třešní.

25.4.2000, 5 ex., v kůře pokácených a pořezaných částí silného kmene třešně na sídlišti Rozhledna. Poslední výskyt na místě bývalé třešňovky vykácené v 90.letech.

***Lamprodila rutilans* (Fabricius, 1777) NT**

Expandující škůdce lip (*Tilia* sp.). Výskyt v osluněných částech kmene a silnějších větvích.

12/2019, observ., četné čerstvé výletové otvory na *Tilia* sp. u Novoměstského hřbitova (N 49°56.72915', E 15°48.19955').

***Agrilus cuprescens* (Ménétriés, 1832) NT**

Vývoj v *Rubus* sp.

15.6.2009, 1 ex., osmyk *Rubus* sp. v areálu Vaňkových školek.

***Agrilus derasofasciatus* Lacordaire, 1835 VU**

Expandující škůdce keřů vinné révy (*Vitis* sp.).

2.6.2003, více ex., v náletu na listy vinné révy u domu čp. 502/IV.

15.6.2003, 30 ex., v parku u Integrované školy a v Čáslavské ulici.

***Agrilus graminis* Castelnau & Gory, 1839**

Vývoj v tenkých osluněných větvích listnatých stromů, zejména dubů.

20.6.2010, 1 ex. oklep *Quercus* sp. v areálu Vaňkových školek (N 49°56.83147', E 15°46.35913').

***Agrilus hyperici* (Creutzer, 1799) NT**

Vývoj v *Hypericum* sp.

16.7.2008, 1 ex., osmyk vegetace v areálu Vaňkových školek.

***Agrilus pratensis pratensis* (Ratzeburg, 1837) NT**

Vývoj v tenkých větvích topolů.

31.5.2012, více ex., na listech výmladků *Populus tremula* na východním okraji Vaňkových školek;

6/2013, observ., nálet na listy zahradního kultivaru *Corylus avellana* před čp. 1410/IV.

***Agrilus ribesi* Schaefer, 1949 VU**

Expandující škůdce hospodářských kultivarů *Ribes* sp., šíří se výsadbou v městské zeleni.

3.6.2002, desítky ex., oklep keřů meruzalky (*Ribes* sp.) v Čáslavské ulici. Pozorován každoročně v letech 2002-2019.

***Agrilus sinuatus* (Olivier, 1790) VU**

Vývoj v kmenech a větvích ovocných jaderovin a hlohů.

2010, observ., výletové otvory na kmenech okrasných *Crataegus* sp. na Pardubické ulici a ve Škroupově ulici.

***Trachys fragariae* C. Brisout de Barneville, 1874 NT**

Minuje v listech jahodníků.

23.7.2018, 1 ex., v zahradním bazénu u čp. 1410/IV.

***Trachys scrobiculata* Kiesenwetter, 1857 VU**

Vývoj v popenci (*Glechoma hederacea*).

27.4.2013, 1 ex., prosev z Vaňkových školek.

Výskyt v PP Ptačí ostrovy na živné rostlině (J. PELIKÁN, pers.comm.).

CARABIDAE***Carabus scheidleri helleri* Ganglbauer, 1892**

Východočeský poddruh otevřených stanovišť.

11.5.2004, 1 ex., 9.6.2005, 1 ex., 21.5.2006, 1 ex., vše u RD č.p. 502/IV.

***Carabus intricatus intricatus* Linnaeus, 1761**

V lesích hájového typu, častý v parcích. Časté nálezy ve sklepě domu.

15.6.1992 1 ex., 25.9.2000, 1 ex., 23.2.2002, 1 ex., 11.10.2002, 1 ex., 13.11.2002, 1 ex., 1.5.2004, 1 ex., vše u domu čp. 502/IV.

***Paratachys bistriatus* (Duftschmid, 1812)**

Obecný na jílovitých březích vod.

21.-29.7.2019, 4 ex., nálet na UV past u domu čp. 1410/IV.

***Tachyura diabrachys* (Kolenati, 1845)**

Vzácný na štěrkopískových březích vod

1.7.2010, 1 ex. u tůňky v Městském parku. Observ. více ex.

***Blemus discus discus* (Fabricius, 1792)**

Od nížin do podhůří na vlhkých místech, často v norách savců. Přilétá na světlo. Opakovaný nálet na UV past.

1.-8.8.2017, 1 ex., nálet na UV past na východním okraji Vaňkových školek

26.-29.7.2019, 1 ex., nálet na UV past u čp. 1410/IV.

***Pedius longicollis* (Duftschmid, 1812)**

Nezastíněná stanoviště nížin a pahorkatin.

9.6.2006, 1 ex. v areálu Vaňkových školek.

***Chlaenius nitidulus* (Schränk, 1781)**

Na osluněných březích vod, loukách, hliništích. Zřejmě pozůstatek biotopu bývalé cihelny.

13.5.2006, 1 ex., před zahradou u čp. 1410/IV.

***Licinus depressus* (Paykull, 1790)**

Ojedinělý výskyt na suchých osluněných stanovištích. Mizející druh.

1.-10.9.2016, 1 ex., na cyklostezce sídliště Vaňkova.

***Perigona nigriceps* (Dejean, 1831)**

V kompostech a tlejících zbytcích, včetně stromových hub. Kosmopolitní druh, přilétá na světlo.

31.7.2017, 1 ex., 21.-27.8. 2019, 2 ex., 30.8.-1.9.2019, 1 ex., vše UV past u domu čp. 1410/IV.

CERAMBYCIDAE***Prionus coriarius* (Linnaeus, 1758)**

Vývoj v odumřelém dřevě listnáčů i jehličnanů, převážně v pařezech.

Před r. 2000, 1 ex., observ., u domu čp. 502/IV.

***Anisarthron barbipes* (Schränk, 1781) NT**

Vývoj v zrcadlech a pahýlech živých listnatých stromů, častý v městské zeleni (*Acer* sp.).

1.7.2004, 2 ex., na zrcadle *Acer* sp., v parku u Střední integrované školy,

2008, ex larva, 1 ex., z odumřelého dřeva v pahýlu na kmene *Acer* sp. u objektu č.p. 1146/IV.

1.7.2015, 1 ex., u domu čp. 642 v Olbrachtově ulici (J. Říha leg., det. et coll.).

Často observ. staré výletové otvory v pahýlech po uřízlých větvích jírovců, ořešáků a lip.

***Obrium cantharinum cantharinum* (Linnaeus, 1767)**

Vývoj v odumírajících kmenech topolů a osik.

14.7.1998, 1 ex. na odumřelém kmene *Populus tremula*, areál Vaňkových školek

18.7.2013, 1 ex., 29.7.2013, 1 ex., 14.6.2014, 1 ex., vše u domu čp. 1410/IV.,

21.-26.7.2019, 2 ex., 10.-12.8.2019, 2 ex., vše nálet na UV past u čp. 1410/IV.

***Aromia moschata moschata* (Linnaeus, 1758) NT**

Vývoj v živých vrbách, topolech a břízách.

30.7.2000, 1 ex., v Městském parku,

2015, masivní infestace *Salix* sp. u Markovického rybníka,
2016, výletový otvor na zahradním kultivaru *Salix caprea*, u domu č.p. 1410/IV.,
2019, opakovaně zjištěny požerky na *Salix* sp., východní okraj Vaňkových školek.

***Callidium aeneum* (De Geer, 1775)**

Vývoj pod kůrou větví a slabších kmenů jehličnanů, zejména *Pinus* sp.
1.5.1998, 1 ex., na živém kmeni *Picea* sp. u čp. 502/IV.

***Xylotrechus rusticus* (Linnaeus, 1758)**

Vývoj zejména v topolech, bříze a vrbách.

2017-2019, opakovaně observ., na fasádě domu čp. 1410/IV., 2019, observ., požerky na *Populus tremula* a *Betula* sp. na východním okraji Vaňkových školek.

***Strangalia attenuata* (Linnaeus, 1758)**

Vývoj v odumřelém dřevě listnatých stromů.

2.8.2016, 1 ex., na květu *Apiaceae* v areálu Vaňkových školek. Řídký výskyt v teplejších oblastech.

***Saperda perforata* (Pallas, 1773)**

V odumřelém dřevě *Populus* sp. V posledních desetiletích se šíří.

4/2008, ex larva, 1 ex., *Populus* sp. v areálu Vaňkových školek; dtto, 4/2019, ex larva, 1 ex. Vše var. *rudolfi* Caderhjolm.

***Saperda scalaris* (Linnaeus, 1758)**

Vývoj v dubech a jiných listnatých stromech.

1997, observ., larvy pod kůrou *Prunus* sp. na Čáslavské ulici, 1997, observ., larvy pod kůrou *Sorbus* sp. v parku u Střední integrované školy.

***Saperda carcharias* (Linnaeus, 1758)**

Škůdce živých topolů. Typické požerky s hrubými pilinami u paty kmene.

1998-1999, ex larva, více ex., z živých *Populus* sp. v areálu Vaňkových školek. V posledních letech aktivní požerky nezjištěny.

***Anaethetis testacea testacea* (Fabricius, 1781)**

Vývoj v tenkých větvích listnatých stromů. V posledních letech se šíří.

20.6.2010, 6 ex., oklep *Quercus* sp. v areálu Vaňkových školek (N 49°56.83147', E 15°46.35913').

***Oberea pupillata* (Gyllenhal, 1817)**

Vývoj v živých *Lonicera* sp., šíří se na výsadbě v městské zeleni.

2000-2005, desítky ex., oklep *Lonicera* sp. u RD čp. 464/IV. (N 49°57.45500', E 15°47.06868'), 2.6.1999, 1 ex. u domu čp. 502/IV., v letu, 2000, ex larva, 2 ex., na sídlišti Rozhledna.

***Exocentrus adspersus* Mulsant, 1846**

Vývoj v zasychajících větvích *Quercus* sp.

8/2019, 1 mrtvý ex., u domu č.p. 1410/IV.

***Exocentrus punctipennis* Mulsant & Guillebeau, 1856**

Vývoj ve větvích *Ulmus* sp. Ojedinělý nález na Chrudimsku.

8/2005, 1 ex., u domu čp. 642 v Olbrachtově ulici (J. Říha leg., det. et coll.).

***Pogonocherus decoratus* Fairmaire, 1855**

Vývoj v odumírajících větvích na stojících *Pinus* sp.

17.4.2014, 1 ex., 28.4.2014, 1 ex., vše oklep *Pinus* sp. v areálu Vaňkových školek.

***Agapanthia villosa viridescens* (De Geer, 1775)**

Vývoj ve stoncích různých bylin.

1.5.2004, 1 ex., osmyk *Urtica dioica* v areálu Vaňových školek, 2018, observ., larvy i imago na zahradních *Asteraceae* u čp. 1410/IV.

CHRYSOMELIDAE

***Donacia simplex* Fabricius, 1775**

Vývoj ve *Sparganium* sp.

21.6.2013, 2 ex., tůňka v Městském parku, observ. více ex. na živné rostlině.

***Donacia marginata* Hoppe, 1795**

Vývoj ve *Sparganium* sp.

21.6.2013, observ. více ex., na živné rostlině u tůňky v Městském parku.

***Crioceris quinquepunctata* (Scopoli, 1763) VU**

Expanzivní druh vázaný na *Asparagus* sp., v Čechách se šíří v posledních letech.

2005-2019, observ., pravidelný výskyt na zahradě u čp. 1410/IV.

***Diabrotica virgifera* Le Conte, 1868**

Invazivní neotropický škůdce kukuřice. Adaptuje se i na jiné jednoděložné rostliny.

19.8.2019, 2 ex., nálet na UV past u čp. 1410/IV.

24.8.2019, 1 ex., observ. u vlakové zastávky Chrudim – zastávka na ruderální vegetaci.

***Pachybrachys hieroglyphicus* (Laicharting, 1781) EN**

Řídký výskyt na listech dřevin, zejména vrb.

3.6.2016 1 ex. u domu čp. 1410/IV.

***Cryptocephalus chrysopus* Gmelin, 1790**

Na listech hlohů a jiných listnatých dřevin. Na Chrudimsku ojediněle, nejbližší výskyt PR Střemošická stráž

18.6.2019, 1 ex., u domu čp. 1410/IV.

***Prasocuris junci* (Brahm, 1790)**

Vývojem vázán na *Veronica beccabunga*.

2005-2010, observ., pravidelný výskyt na živné rostlině v Městském parku u přítoku tůňky.

***Chrysolina haemoptera haemoptera* (Linnaeus, 1758) EN**

Řídký druh suchých trávníků a ruderalů.

8-9/2016, desítky ex., na cyklostezce v sídlišti Vaňkova.

***Aphthona semicyanea semicyanea* Allard, 1859**

Vývojem vázán na zahradní druhy kosatců (*Iris* sp.)

2012-2019, každoročně observ. hojně na živné rostlině u čp. 1410/IV. a na sídlišti Rozhledna, 22.6.2012, 4 ex.,

21.6.2018, 1 ex.

***Psylliodes affinis* (Paykull, 1799)**

Vývoj v lilkovitých rostlinách (*Solanaceae*).

26.5.2009, 5 ex., observ., masivní výskyt na keřích rajčat (*Lycopersicum esculentum*) u domu čp. 1410/IV.

***Longitarsus ferrugineus* (Foudras, 1860) EN**

Vývoj v mátách (*Mentha* sp.)

Pozorován masivní výskyt 6/2018 na okrasné mátě v květináči u domu čp. 1410/IV.

21.6.2018, 20 ex., P.Boža det.

***Acanthoscelides pallidipennis* (Motschulsky, 1874)**

Invazivní druh na neotropickém okrasném keři *Amorphus fruticosa*.

22.8.2008, 1 ex., 18.6.2009, 5 ex. vše na živné rostlině v areálu Vaňkových školek.

CLERIDAE***Opilo mollis* (Linnaeus, 1758)**

Predátor všech stádií dřevokazného hmyzu v odumřelém i palivovém dřevě.

9.4.2007, 1 ex., 24.9.2010, 1 ex., 1.8.2013, 1 ex., 29.5.2017, 1 ex., 31.7.2017, 1 ex., vše v domě čp. 1410/IV.

***Tillus elongatus* (Linnaeus, 1758)**

Žije podobně jako předchozí druh.

6/2019, observ., 1 ex., na dva roky schnoucím stojícím borovém pahýlu na sousední zahradě.

***Trichodes apiarius* (Linnaeus, 1758)**

Vývoj v hnízdech samotářských včel a v úlech.

2015-2019, observ. pravidelný výskyt v areálu Vaňkových školek na květech *Apiaceae*.

***Korynetes caeruleus* (De Geer, 1775)**

Na odumřelých stromech i palivovém dříví, predátor kůrovců.

11.5.2004, 1 ex., v parku Střední integrované školy, 11.6.2016 1 ex., 29.7.2016 1 ex., 5.6.2019 1 ex., vše u domu čp. 1410/IV.

COCCINELIDAE***Clitostethus arcuatus* (P. Rossi, 1794) EN**

Predátor molic (*Aleyrodidae*) na listnatých dřevinách, vzácný.

21.-26.7.2019, 1 ex., nálet na UV past u domu čp. 1410/IV.

***Vibidia duodecimguttata* (Poda, 1761)**

Teplomilný vzácný druh na převážně na listnatých dřevinách.

18.6.2019, 1 ex., u domu čp. 1410/IV., 20.-29.7.2019, 1 ex., 10.-12.8.2019, 4 ex., vše nálet na UV past u domu čp. 1410/IV.

CRYPTOPHAGIDAE***Cryptophagus schmidtii* Sturm, 1845**

Saproxylní druh, často synantropní výskyt ve skladových zásobách. V norách hlodavců.

26.-29.7.2019 1 ex., 23.-27.8.2019, 2 ex., vše nálet na UV past u čp. 1410/IV.

***Pteryngium crenatum* (Gyllenhal, 1808)**

Nehojný druh pahorkatin, žije v dřevních houbách.

1.-8.8.2017, 1 ex., nálet na UV past u čp. 1410/IV.

21.-29.7.2019, 10 ex., 10.-12.8.2019, 1 ex., 21.-29.8.2019, 6 ex., vše nálet na UV past u čp. 1410/IV.

CUCUJIDAE***Pediacus depressus* (Herbst, 1794) VU**

Vzácně pod kůrou odumřelých stromů, zejména listnatých.

26.-29.7.2019, 1 ex., nálet na UV past u domu čp. 1410/IV.

CURCULIONIDAE***Otiorhynchus crataegi* Germar, 1824**

Expanzivní druh s vývojem vázaným na pámelník (*Symphoricarpos* sp.).

15.4.2017, 1 ex., na fasádě domu čp. 1410/IV.

***Otiorhynchus rugosostriatus* (Goeze, 1777)**

Řídký terrikolní druh.

25.6.2011, 1 ex., 22.6.2012, 1 ex., vše u domu čp. 1410/IV.

***Omiamima mollina* (Boheman, 1834)**

Skrytě žijící terrikolní druh.

30.3.2010, 1 ex., prosev v areálu Vaňkových školek.

***Trachyploeus alternans* Gyllenhal, 1834**

Řídký terrikolní druh písčitých oblastí. Možný vývoj v pískovém podkladu zámkové dlažby a zásypu mezer.

2.-4.6.2009, 2 ex., 22.6.2012, 1 ex., vše na fasádě domu čp. 1410/IV.

***Stomodes gyrosicollis* Boheman, 1843**

Skrytě žijící terrikolní druh.

25.8.2012, 1 ex., na fasádě garáže v Gorkého ulici.

***Lignyodes bischoffi* (Blatchley & Leng, 1916)**

Expanzivní druh s vývojem v plodech *Fraxinus americana* a *F. pennsylvanica*.

2.9.2019, 1 ex., nálet na UV past u domu čp. 1410/IV (KRÁTKÝ 2019).

***Curculio elephas* Gyllenhal, 1836**

Opakovaný nálet na UV past u domu čp. 1410/IV.

2.8.2017 1 ex., 10.8.-27.8.2019 41 ex.

***Bradybatus creutzeri* Germar, 1824**

Vývoj v plodech javoru babyka (*Acer campestre*)

20.4.2009, 6 ex., oklep živné dřeviny v areálu Vaňkových školek

***Dorytomus minutus* (Gyllenhal, 1836)**

Vývojově vázán na *Populus alba*.

1.2.2014, 11 ex., 7.11.2015 3 ex., vše prosev pod *Populus alba*, areál Vaňkových školek (49.9529761N, 15.7684419E),

28.4.2016, 1 ex., oklep *Populus alba*.

***Dorytomus villosulus* (Gyllenhal, 1836)**

Vývojově vázán na *Populus alba*.

1.2.2014, 1 ex., prosev u paty solitérního *Populus alba* v areálu Vaňkových školek, 11.6.2015, 15 ex., 1.6.2016, 3 ex., vše oklep *Ulmus* sp. v PP Ptačí ostrovy. Výskyt letitých *Populus alba* přímo v místě nálezů (49.9558200N, 15.8079019E).

***Lixus punctiventris* Boheman, 1836 NT**

28.4.2012, 1 ex., v sudu na vodu u čp. 1410/IV.

30.4.2012, 1 ex., na fasádě budovy Chrudim - nádraží

10/2017, 1 ex., v areálu Vaňkových školek.

***Lixus rubicundus* Zoubkoff, 1833**

Vývoj v merlíkovitých rostlinách (*Chenopodioideae*). Ruderální druh.

Po r. 2010, observ., na *Atriplex sagittata* v Olbrachtově ulici.

***Acalles fallax* Boheman, 1844 NT**

Vývoj v mrtvém dřevě, častý při oklepu na zemi ležících větví v původních listnatých lesích.

15.4.2011, 3 ex., prosev u přítoku Markovického rybníka (49.9559653N, 15.7499661E), dtto, 21.2.2014, 3 ex. Zcela mimo zalesněnou oblast.

***Pelenomus waltoni* (Boheman, 1843) NT**

Vlhkomilný druh s vývojem v *Polygonum* sp.

19.7.2011, 2 ex., na pobřežní vegetaci u náhona u Městského divadla.

***Mononychus punctumalbum* (Herbst, 1784)**

Vývoj v *Iris pseudacorus*.

21.6.2013, observ., více ex., na živné rostlině u tůňky v Městském parku.

***Auleutes epilobii* (Paykull, 1800)**

Vázaný na *Epilobium* sp.

2.7.2009, 1 ex., 2.-4.7.2010. 2 ex., 6.6.2011, 2 ex., vše na živné rostlině v areálu Vaňkových školek.

Obr. 4. *Dorytomus minutus* (Gyllenhal, 1836)***Parethelcus pollinarius* (Forster, 1771)**

Ubývající druh s vývojem v *Urtica dioica*.

30.5.2016, 2 ex., v areálu Vaňkových školek na živné rostlině.

***Ceutorhynchus turbatus* Schultze, 1903**

Vývoj především v *Lepidium draba*. Řídký výskyt ve východních Čechách.

Stálý výskyt na živné rostlině v areálu Vaňkových školek

12.-14.5.2011, 5 ex., 23.5.2011, 2 ex., 30.5.2016, 3 ex.

***Zacladus exiguus* (Olivier, 1807)**

Expanzivní druh s vývojem v *Geranium columbinum*, šíří se na ruderalizovaných okrajích polí. V Čechách zjištěn poměrně nedávno.

15.6.2016, 5 ex., v areálu Vaňkových školek.

***Cionus olens* (Fabricius, 1792) NT**

Řídký druh s vývojem ve *Verbascum thapsus*.

27.6.2009, 1 ex., 14.8.2009, 1 ex., 16.6.2016 1 ex., 19.7.2015, 1 ex., 25.5.2019, 1 ex., vše na živné rostlině u vlakové zastávky Chrudim – zastávka.

5.9.2018, 2 ex., na ruderní stráni u náhona v centru města.

***Gymnetron rotundicollis* Gyllenhal, 1838**

Expanzivní jihoevropský druh, v posledním desetiletí proniká i do Čech.

1.3.2009, 1 ex., prosev v areálu Vaňkových školek

***Orchestes betuleti* (Panzer, 1795) VU**

Vývoj vázaný na *Ulmus* sp. Ve východních Čechách ojedinělé nálezy.

11.6.2015, 1 ex., oklep živné dřeviny v PP Ptačí ostrovy (49.9558200N, 15.8079019E).

***Phloeosinus thujae* (Perris, 1855)**

Expanzivní škůdce okrasných jehličnanů.

2014, ex larva *Juniperus* sp., v areálu Vaňkových školek

***Ernoporicus tiliae* (Panzer, 1793)**

Vývoj v tenké kůře lip (*Tilia* sp.).

2019, observ., bohatý výskyt všech vývojových stadií v odumřelém kmínku zahradního ibišku (*Hibiscus* sp.).

DERMESTIDAE***Trinodes hirtus* (Fabricius, 1781)**

V pavučinách se živí zbytky hmyzu, zejména v dutinách stromů a na odkorněných popraskaných plochách. 22.-24.6.2013, 7 ex., 13.7.2013, 1 ex., vše v Městském parku (49.9559653N, 15.7886867E).

DERODONTIDAE***Laricobius erichsoni* Rosenhauer, 1846 VU**

Predátor mšic korovnic (*Adelgidae*) na jehličnanech. Na jaře hojný výskyt na douglasce tisolisté (*Pseudotsuga menziesii*) v areálu bývalých Vaňkových školek (49.9529692N, 15.7671217E). 7.-11.4.2014, desítky ex., 4.-28.4.2016, desítky ex., 27.4.2017, několik ex.

ELATERIDAE***Adrastus montanus* (Scopoli, 1763) VU**

Řidký druh písčitých oblastí.

2007-2019, observ., více ex. na fasádě domu čp. 1410/IV. Možný vývoj v pískovém podkladu zámkové dlažby a zásypu mezer.

20.7.2007, 1 ex., 2.-4.6.2009, 20 ex., 11.7.2010, 1 ex.

ELMIDAE***Macronychus quadrituberculatus* P.W.J. Müller, 1806 VU**

Velmi vzácný v neregulovaných říčních úsecích na částečně ponořeném dřevě, dobrý letec. Ojedinělý nález ve východních Čechách.

31.7.2017, 1 ex., nálet na UV light past u domu čp. 1410/IV.

Obr. 5. *Macronychus quadrituberculatus* P.W.J. Müller, 1806

ENDOMYCHIDAE***Endomychus coccineus* (Linnaeus, 1758) VU**

Mykofágní druh, na plodnicích dřevokazných hub i pod kůrou.

2019, observ., více ex., na východním okraji Vaňkových školek pod kůrou pařezu *Salix* sp.

EROTYLIDAE***Dacne notata* (Gmelin, 1788) VU**

Vzácný druh s výskytem ve stromových houbách.

2015, 1 ex., PP Ptačí ostrovy (49.9558200N, 15.8079019E), T. Kopecký leg., det. et coll.

EUCNEMIDAE***Eucnemis capucina* Ahrens. 1812 EN**

V odumřelém dřevě dutin listnatých stromů.

9.6.2003, v pavučině v dutině *Fagus* sp. v parku Střední integrované školy cca 300 m od sledované lokality. Strom je již pokácen.

22.6.2013, 1 ex., Chrudim (bez bližší lokalizace).

GEOTRUPIDAE

***Odonteus armiger* (Scopoli, 1772) VU**

Vývoj pravděpodobně v podzemních houbách, aktivuje a létá po západu slunce.

29.7.2017, 1 ♂, zahrada u čp. 1410 po dešti na UV světlo; dtto, 24.-26.7.2019, 1 ♂, dtto, 24.8.2019,

1 ♀, 1.8.2017, 1 ♀, na UV světlo, východní okraj Vaňkových školek (MERTLIK 2020)

***Geotrupes spiniger* (Marsham, 1802)**

Expanzivní koprofág s širokým rozšířením ve východních Čechách (MERTLIK 2020). 27.7.2019, 5 ex., v trusu koní na pastvině v Markovicích.

Obr. 6. *Odonteus armiger* (Scopoli, 1772)

HYDROPHILIDAE

***Cercyon laminatus* Sharp, 1873**

Hojný saprofilní druh, v polovině 20. století introdukovaný z východopalearktické oblasti. Často přilákán na světlo.

1.-10.8.2017, 20 ex., nálet na světelnou UV past, dtto, 5.9.2019, 1 ex., observ. desítky ex.

***Cryptopleurum subtile* Sharp, 1873**

Hojný saproxylický druh původem z východopalearktické oblasti, v polovině 20. století introdukován do Evropy.

5.9.2013, 1 ex., u domu čp. 1410/IV., 21.-26.7.2019, 1 ex., 26.-29.8.2019, 1 ex., vše nálet na světelnou UV past u domu čp. 1410/IV.

***Enochrus bicolor* (Fabricius, 1792)**

Hojný druh, dříve citovaný zejména ze slanisek.

1.-10.8.2017, 1 ex., 21.-29.7.2019, 5 ex., vše nálet na UV past u domu čp. 1410/IV.

***Helochaeres lividus* (Forster, 1771) VU**

Teplomilný druh s řídkým výskytem.

17.10.2018, 8 ex., v zahradním bazénu u čp. 1410/IV.

***Hydrophilus piceus* (Linnaeus, 1758) VU**

Vzácný druh stojatých nížinných vod. Na podzim migruje, je dobrý letec. Ojedinělé dva recentní nálezy na Chrudimsku.

11.9.2012, 1 ex., sídliště Vaňkova, S. Buriánová leg., J. Říha det. et coll., 28.10.2018 1 ex., v okapovém sudu na sousední parcele. Pravděpodobně nevyhledával vodní plochu, ale narazil do šikmé střechy a sklouzl okapovou rourou.

***Dactylosternum abdominale* (Fabricius, 1792)**

Invazivní saprofilní druh původem z afrotropické oblasti, v ČR poprvé v r.2009. Ojedinelý nález na Chrudimsku.

19.8.2013, 1 ex., 28.8.2014, 2 ex., 18.9.2018, 1 ex., ve shnilých stromových houbách, vše areál Střední integrované školy (49.9564756N, 15.7830647E).

LEIODIDAE

***Colenis immunda* (Sturm, 1807)**

Živí se zřejmě myceliem a plodnicemi hub. Noční druh.

19.8.2013, 12 ex., 16.8.2014, 1 ex., v hničících houbách v parku u Střední integrované školy.

LUCANIDAE

***Dorcus parallelipedus* (Linnaeus, 1758)**

V odumřelém dřevě listnáčů.

Před r. 2000, observ, 1 mrtvý ex., u hotelu Bohemia.

2015, observ., 1 mrtvý ex., v Olbrachtově ulici.

MEGALOPODIDAE

***Zeugophora scutellaris* Suffrian, 1840**

Larvy minují v listech *Populus nigra* i jiných druhů topolů.

12.9.2008, 1 ex., oklep živné dřeviny v areálu Vaňkových školek. Strom již skácen.

MELANDRYIDAE

***Orchesia micans* (Panzer, 1793)**

Mykofágní druh, vývoj ve stromových houbách.

6.8.2008, 1 ex., bez bližší lokalizace.

2012, ex larva, několik ex. v ovocném sadu v Markovicích,

2013, ex larva, desítky ex. z odumřelé plodnice *Inonotus radiatus* z parku u gymnázia.

***Serropalpus barbatus* (Schaller, 1783) NT**

Vývoj v čerstvě odumírajícím dřevě jehličnatých stromů. Šíří se s odumíráním borovic vlivem sucha.

3.9.2019, 1 ex., nálet na UV past u domu čp. 1410/IV.

MELYRIDAE

***Troglops albicans* (Linnaeus, 1767)**

Ridký druh s vazbou na staré dřevo.

2.-4.6.2009, 1 ex., 19.6.2010, 1 ex., 10.6.2011, 1 ex., 20.6.2011, 1 ex., 7.6.2012, 1 ex., 15.3.2014, 1 ex., 18.5.2014, 1 ex., 27.5.2017, 1 ex., 20.5.2018, 1 ex., vše na fasádě domu čp. 1410/IV.

MORDELLIDAE

***Curtimorda bisignata* (Redtebacher, 1849) VU**

Vývoj v tlejícím dřevě nebo ve stoncích bylin. Vyhledává květy.

10.5.2015, 1 ex., 27.5.2017, 1 ex., 8./2019, 1 ex., vše u domu čp. 1410/IV.

MYCETOPHAGIDAE

***Litargus connexus* (Fourcroy, 1785)**

Pod zaplísňenou kůrou odumřelých kmenů a pařezů.

31.3.-2.4.2019, 1 ex., prosev z areálu Vaňkových školek, 26.-29.8.2019, 1 ex., nálet na UV past u čp. 1410/IV.

***Mycetophagus decempunctatus* Fabricius, 1801 EN**

Vývoj ve stromových houbách.

30.8.-1.9.2019, 1 ex., nálet na UV past u čp. 1410/IV.

NEMONYCHIDAE

***Cimberis attelaboides* (Fabricius, 1787)**

Vývoj v samčích květenstvích borovice (*Pinus* sp.).

3.6.2013, 1 ex., oklep *Pinus* sp. v areálu Vaňkových školek.

***Doydirhynchus austriacus* (Olivier, 1807)**

Vývoj v borovici (*Pinus* sp.).

7.-8.4.2014, 1 ex., oklep *Pinus* sp. v areálu Vaňkových školek.

Obr. 7. *Haptoncus ocularis* (Fairmaire, 1849)**NTIDULIDAE*****Haptoncus ocularis* (Fairmaire, 1849)**

Invazivní kosmopolitní saprofilní druh. První nálezy z ČR publikovány v roce 2016 (VÁVRA et PRŮDEK). 30.8.-1.9.2019, 1 ex. nálet na UV past u domu čp. 1410

***Pityophagus ferrugineus* (Linnaeus, 1761)**

Loví kůrovce pod kůrou jehličnanů.

6.5.-3.6.2013, 13 ex., pod kůrou pařezů *Pinus* sp. v areálu Vaňkových školek.

***Stelidota geminata* (Say, 1825)**

Nepůvodní neotropický invazivní druh, na hniјících substrátech a ovoci.

13.9.2019, 1 ex., na hniјících houbách u čp. 1410/IV.

OEDEMERIDAE***Calopus serraticornis* (Linnaeus, 1758)**

Vývoj v tlejícím dřevě jehličnanů.

18.5.1998, 1 ex., mrtvý v odumřelém kmenu *Picea* sp. u domu čp. 502/IV.

PTINIDAE***Ochina latreillei* (Bonelli, 1809) EN**

Vývoj v odumřelých částech stojících listnatých stromů. Velmi vzácný. Ojedinělý nález ve východních Čechách.

6/2002, 1 ex., na odumřelé části třešně (*Prunus* sp.)v Průmyslové ulici.

***Gibbium psylloides* (Czempinski, 1778)**

Vzácný kosmopolitní druh, synantrop ve starých budovách.

Před r. 2000 pravidelný výskyt v budově Vodních zdrojů čp. 137/II. (T. KOPECKÝ, pers. comm.). Po rekonstrukci budovy vymizel.

***Ptinus dubius* Sturm, 1795**

Na dřevě jehličnatých stromů.

7.4.2014, 1 ex., 6.4.2016, 1 ex., 11.4.2016, 1 ex., 28.4.2016, 1 ex., vše oklep *Pinus* sp. v areálu Vaňkových školek.

***Ptinus sexpunctatus* Panzer, 1795**

Druh listnatých lesů v teplejších oblastech.

13.6.2019, 1 ex., 5.9.2019, 1 ex., vše u domu čp. 1410/IV.

***Mesocoelopus niger* (P.W.J.Müller, 1821)**

Na břečťanu popínavém (*Hedera helix*).

21.-26.7.2019, 1 ex., 26.-29.8.2019, 2 ex., nálet na UV past u domu čp. 1410/IV.

RIPIPHORIDAE

***Metoeus paradoxus* (Linnaeus, 1761) NT**

Vývoj v hnízdech vos.

6.12.2002, 1 ex., mrtvý na půdě domu čp. 502/IV.

Obr.8. *Trichius gallicus* Dejean, 1821. Foto Jaroslav Říha

SCARABAEIDAE

***Pleurophorus caesus* (Creutzer, 1796) NT**

Skrytě žijící noční saprofil. V Čechách zjištěn pouze nedávno.

26.-29.7.2019, 1 ex., nálet na UV past u domu čp. 1410/IV. (MERTLIK 2020).

***Limarus maculatus* (Sturm, 1800)**

Druh zalesněných oblastí, preferuje trus volně žijících kopytníků.

1.-8.8.2017, 1 ex., nálet na UV past u domu čp. 1410/IV. (MERTLIK 2020).

***Euoniticellus fulvus* (Goeze, 1777) VU**

Expanzivní koprofág, v trusu všech býložravců.

27.7.2019, 3 ex., v trusu koní na pastvině v Markovicích (MERTLIK 2020).

***Trichius gallicus* Dejean, 1821 VU**

Vývoj v odumřelém dřevě. Expanzivní druh.

9.7.2007, 1 ex. u domu čp. 642/IV., J.Říha leg., det. et coll.

27.5.2018, 1 ex., 6.6.2018, 1 ex., vše v zahradním bazénu u čp. 1410/IV.

16.7.2019, 1 ex., na květu *Apiaceae* v areálu Vaňkových školek.***Protaetia marmorata* (Fabricius, 1792)**

V dutinách listnatých stromů.

2001, ex larva, desítky ex., z dutého pokáceného kmene *Tilia* sp. v parku u Střední integrované školy.***Protaetia speciosissima* (Scopoli, 1786) VU**

V dutinách listnatých stromů.

9/2019, 1 ex., mrtvý v domě ul. Obce Ležáků (49.9314194N, 15.8006064E), v komínovém tělese.

***Oryctes nasicornis* (Linnaeus, 1758) NT**

Synatropní výskyt v kompostech a dřevním odpadu. Zavlékán v mulčovací kůře.

5/2005, 1 ex., Gorkého ulice, 2007, ex larva, 3 ex., sídliště Vaňkova, 18.7.2007 1 ex., sídliště Vaňkova, J. Říha leg., det. et coll., 8/2019, 1 ex., mrtvý, na parcele sousedící s čp. 1410/IV.

SCIRTIDAE***Prionocyphon serricornis* (P.W.J. Müller, 1821) VU**

Noční druh s vývojem v dendrotelmách. Ojedinělý nález na Chrudimsku.

5.9.2019, 1 ex., nálet na UV světelnou past u domu čp. 1410/IV.

SCRAPTIIDAE***Scaptia fuscata* P.W.J. Müller, 1821**

Vývoj v tlejícím dřevě a hrabance. Noční druh.

2013, ex larva, 2 ex., u domu čp. 1410/IV., 21.-26.7.2019, 4 ex., nálet na UV past u domu čp. 1410/IV.

SCYDMAENIDAE

Saprofilní, často myrmekofilní druhy s noční aktivitou, převážně v tlejících materiálech a dutých stromech.

***Euconnus fimetarius* (Chaudoir, 1845)**

20.-22.4.2010, 1 ex., u domu čp. 1410/IV., prosev kompostu.

***Euconnus pragensis* Machulka, 1923**

1.4.2014, 1 ex., u domu čp. 1410/IV., prosev kompostu.

***Stenichnus collaris* (P.W.J. Müller & Kunze, 1822)**

XII./2003, 1 ex., u domu čp. 502/IV., 20.-22.4.2010, 1 ex., u domu čp. 1410/IV., prosev kompostu.

***Stenichnus godarti* (Latreille, 1806)**

21.3.2014, 4 ex., prosev kompostu.

***Scydmaenus hellwigii* (Herbst, 1792)**

31.3.-2.4.2019, 20 ex., prosev v areálu Vaňkových školek.

22.6.2013, 9 ex. v dutině *Platanus* sp. v areálu Městského parku.

***Scydmaenus perrisi* (Reitter, 1879)**

27.5.2002, 12 ex., ve stojícím pahýlu *Sorbus* sp. v parku u Střední integrované školy.

***Scydmaenus rufus* (P.W.J. Müller & Kunze, 1822)**

1.4.2018, 1 ex., u domu čp. 1410/IV.

***Scydmaenus tarsatus* (P.W.J. Müller & Kunze, 1822)**

22.3.2010, 1 ex., 25.4.2011, 2 ex., 2.8.2015, 8 ex., 1.4.2018, 8 ex., vše u domu čp. 1410/IV., prosev kompostu.

SPHINDIDAE***Sphindus dubius* (Gyllenhal, 1808)**

Larvy se živí sporami hlenek (*Myxomycetes*).

21.-29.7.2019, 2 ex., 30.8.-1.9.2019, 1 ex., vše nálet na UV světelnou past u domu čp. 1410/IV.

STAPHYLINIDAE***Siagonium quadricorne* Kirby & Spence, 1815 EN**

Saprofilní druh, často pod odumřelou kůrou.

19.8.2013, 24 ex., v hníjících stromových houbách v parku Střední integrované školy.

***Velleius dilatatus* (Fabricius, 1787) NT**

Predátor hmyzu v hnízdech sršní, zejména v detritu pod hnízdem. Opakované nálezy v obytné místnosti RD čp. 642/IV. v Olbrachtově ulici, po sanaci sršního hnízda v tělese komína vymizel (J. ŘÍHA, pers. comm.)

15.8.2018, 5 ex., Jaroslav Říha leg., det. et coll.

TENEBRIONIDAE***Cynaetus angustus* (Le Conte, 1851)**

Kosmopolitní invazivní škůdce skladištních zásob. První nálezy z ČR publikovány v roce 2019 (NOVÁK ET AL. 2019)

26.-29.7.2019, 1 ex., nálet na UV past u čp.1410/IV.

***Diaclina fagi* (Panzer, 1799) VU**

Pod kůrou zaplísňeného dřeva, na plodnicích stromových hub i v hníjících substrátech.

nálet na UV past u domu čp. 1410/IV.

1.4.2018, 1 ex., u domu čp.1410/IV., 21.-26.7.2019, 1 ex., 1.-10.8.2019, 1 ex., vše nálet na UV past u domu čp. 1410/IV.

***Alphitobius laevigatus* (Fabricius, 1781)**

Invazivní škůdce skladištních zásob. Krmivo pro terarijní zvířata.

26.-29.7.2019, 3 ex., nálet na UV past u čp. 1410/IV.

***Latheticus oryzae* Waterhouse, 1880**

Kosmopolitní invazivní škůdce skladištních zásob. Dosud málo dokladů z ČR

26.-29.7.2019, 1 ex. nálet na UV past u čp. 1410/IV.

***Pentaphyllus testaceus* (Hellwig, 1792)**

Mykofágní druh, zejena na stromových houbách.

2004, ex larva, 20 ex., z plodnice *Laetiporus sulphureus* na jabloni v Olbrachtově ulici.

***Prionychus ater* (Fabricius, 1775)**

Vývoj ve starém dřevě. Noční druh.

1.-8.8.2017, 1 ex., 21.-26.7.2019, 1 ex., 26.-29.8.2019, 1 ex., vše nálet na UV past u čp. 1410/IV.

TROGIDAE***Trox scaber* (Linnaeus, 1767)**

Skrytý způsob života v hnízdech ptáků a hlodavců, zejména v dutinách stromů.

21.-26.7.2019, 1 ex., nálet na UV past u čp. 1410/IV. (MERTLIK 2020).

TROGOSITIDAE***Grynocharis oblonga* (Linnaeus, 1758) VU**

Pod kůrou odumřelých částí listnatých i jehličnatých dřevin, mykofágní druh.

27.12.2005, 1 ex., u objektu hygienické stanice čp. 1146/IV. (49.9314197N, 15.8006064E).

ZOPHERIDAE***Synchita mediolanensis* A. & G.B. Villa, 1833 EN**

Expanzivní podkorní druh. Často nalétá na UV světlo.

21.7.-26.7.2019, 14 ex., 16.8.2019, 2 ex., 21.-27.8.2019, 2 ex., 30.8.-1.9.2019 2 ex., vše nálet na UV past u čp. 1410/IV.

***Synchita variegata* Hellwig, 1792 EN**

Pod kůrou listnatých stromů.

10.-12.8.2019, 1 ex., nálet na UV past u čp. 1410/IV.

ZÁVĚR A DISKUZE

Téměř neprodyšně zastavěné či ruderalizované území okresního města zdánlivě neumožňuje pro entomologa zajímavé vyžití. Přesto adaptabilita broučích zástupců hmyzí říše překračuje očekávání a přehled dokladů udivuje svojí diverzitou. Kromě očekávaných synantropních a často invazivních druhů překvapují druhy úzce vázané na specifické biotopy. Nelétavý nosatec *Acalles fallax* je považován za indikátor pro území s kontinuálním zalesněním, což na sledované lokalitě zcela chybí. Vodní brouk *Macronychus quadrituberculatus* vyhledává neregulované úseky velkých vodních toků a řeka Labe je vzdálena desítky kilometrů. Invazivní nosatec *Lignyodes bischoffi* zde postrádá svoji živou dřevinu (severoamerické jasany), a přesto je poprvé doložen v Čechách právě z Chrudimi. Lesák *Pediacus depressus* preferuje původní lesní porosty s omezením antropogenních vlivů, v Pardubickém kraji tak vzácné. Promáčené dendrotelmy, umožňující vývoj druhu *Prionocyphon serricornis*, zřejmě v ruderální oblasti unikají pozornosti běžného pozorovatele. O výskytu podzemních hub, nezbytných pro vývoj chrobáka *Odonteus armiger*, se v zahrádkářské kolonii můžeme jen dohadovat.

Noční lov na UV světelnou past obohatil naše znalosti o rozšíření některých invazivních druhů, dříve zaznamenaných v České republice pouze ojediněle – např. *Cynaesus angustus*, *Haptoncus ocularis*, *Dactylosternum abdominale*, *Latheticus oryzae*.

V souvislosti s oteplováním klimatu a nárůstem silniční dopravy s nekontrolovatelným pohybem nejrozličnějších komodit se dají očekávat nejen z území Chrudimi další zajímavé nálezy.

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji kolegům Petru Božovi (Olomouc), Josefu Jelínkovi (Praha), Jiřímu Krátkému (Hradec Králové), Vladimíru Novákovi (Praha), Janu Pelikánovi (Hradec Králové) a Jaroslavu Říhovi (Chrudim) za cenné odborné konzultace. Zvláštní dík patří kolegovi Josefu Mertlikovi (Opatovice nad Labem) za umožnění publikování tohoto příspěvku a rady s tím spojené. V neposlední řadě děkuji své ženě Zdeně za nekonečnou trpělivost a toleranci.

LITERATURA

BOUKAL D. S., BOUKAL M., FIKÁČEK M., HÁJEK J., KLEČKA J., SKALICKÝ S., ŠTASTNÝ J. & TRÁVNÍČEK D. 2007: Katalog vodních brouků České Republiky. Catalogue of water beetles of the Czech Republic (Coleoptera: Sphaeriidae, Gyrinidae, Haliplidae, Noteridae, Hygrobiidae, Dytiscidae, Helophoridae,

- Georissidae, Hydrochidae, Spercheidae, Hydrophilidae, Hydraenidae, Scirtidae, Elmidae, Dryopidae, Limnichidae, Heteroceridae, Psephenidae). – Klapalekiana 43 (Suppl.) pp. 158, 161, 234.
- BOUKAL D. S., FIKÁČEK M., HÁJEK J. KONVIČKA O., KŘIVAN V., SEJKORA R., SKALICKÝ S., STRAKA S., SYCHRA S. & TRÁVNÍČEK D. 2012: Nové a zajímavé nálezy vodních brouků z území České republiky. New and interesting records of water beetles from the Czech Republic. (Coleoptera: Sphaeriidae, Dytiscidae, Helophoridae, Hydrophilidae, Georissidae, Hydraenidae, Scirtidae, Elmidae, Dryopidae, Limnichidae, Heteroceridae). – Klapalekiana 48 (1-2) : p. 11.
- HÁVA J. 2011: Brouci čeledi kožojedovití (Dermestidae) České a Slovenské republiky – Beetles of the family Dermestidae of the Czech and Slovak Republics. – Academia Praha, p. 24.
- HEJDA R., FARKAČ J. & CHOBOT K. 2017 [eds.]: Červený seznam ohrožených druhů České republiky – Bezobratlí. – Příroda, Praha, 36, pp. 276-554.
- HŮRKA K. 1996: Carabidae České a Slovenské republiky – Carabidae of the Czech and Slovak Republics. – Kabourek Zlín, pp. 78/79, 166/167, 466/467.
- HŮRKA K. 2005: Brouci České a Slovenské republiky – Beetles of the Czech and Slovak Republics. – Kabourek Zlín, pp. 13-354.
- JELÍNEK J. 1993: Seznam československých brouků. Check – list of Czechoslovak Insects IV (Coleoptera). – Praha, Folia Heyrovskyana, Supplementum 1: pp. 3-172.
- JELÍNEK J. 2014: Coleoptera: Sphindidae, Kateretidae, Nitidulidae. Icones insectorum Europae centralis. – Folia Heyrovskyana 21B, p. 12.
- KOLIBÁČ J., MAJER K. & ŠVIHLA V. 2005: Cleroidea. Brouci nadčeledi Cleroidea Česka, Slovenska a sousedních oblastí. Beetles of the superfamily Cleroidea in the Czech and Slovak Republics and neighbouring areas. – Clarion Productions, Praha, pp. 28, 38, 44.
- KRÁTKÝ J. 2019: Další zajímavé nálezy nosatců (Coleoptera: Curculionidae) z Čech. – Západočeské entomologické listy, 10: 78-82.
- MERTLIK J. 2020: Výsledky faunistického mapování druhů čeledí Geotrupidae, Scarabaeidae a Trogidae (Coleoptera) ve východních Čechách. – Elateridium 14: 15-147.
- NEDVĚD O. 2015: Brouci čeledi slunéčkovití (Coccinellidae) střední Evropy – Ladybird beetles (Coccinellidae) of Central Europe. – Academia Praha, pp. 95-96, 143.
- NOVÁK V. 2014: Brouci čeledi potěmnikovití (Tenebrionidae) střední Evropy – Beetles of the family Tenebrionidae of Central Europe. – Academia Praha, pp. 104-105, 161, 165-166.
- NOVÁK V., MIKÁT M. & PLECHÁČ J. 2019: Faunistic records from the Czech Republic – 468. Coleoptera: Tenebrionidae: Diaperinae. – Klapalekiana 55: 135-136.
- PFEFFER A. 1989: Brouci čeledi kůrovcovití a jádrohlodovití, Scolytidae a Platypodidae. – Academia Praha, p. 33.
- STREJČEK J. 1990: Brouci čeledi Bruchidae, Urodonidae a Anthribidae. – Academia Praha, 88 pp.
- VÁVRA J. CH. & PRŮDEK P. 2016: Faunistic records from the Czech Republic – 403. Coleoptera: Nitidulidae. – Klapalekiana 52: 99.
- ZAHRADNÍK P. 2013: Brouci čeledi červotočovití (Ptinidae) střední Evropy – Beetles of the family Ptinidae of Central Europe. – Academia Praha, pp. 23, 37-38, 65, 82.
- ZAHRADNÍK P. 2017: Seznam brouků České republiky a Slovenska. Check-list of beetles of the Czech Republic and Slovakia. – Lesnická práce ,s.r.o. Kostelec nad Černými lesy, 544 pp.
- ZELENÝ J. 1972: Návrh členění Československa pro faunistický výzkum. – Zprávy Československé společnosti entomologické při ČSAV, 8: 3-16.

INTERNETOVÉ ZDROJE:

- BOROWIEC L. 2007: Iconographia Coleopterorum Poloniae. University of Wrocław.
Online: <http://www.colpolon.biol.uni.wroc.pl/index.htm>
- ANONYMUS 2020: Fotografia przyrodnicza. Online: <http://ricosz.flog.pl/>
- ANONYMUS 2020: Xespok's Beetle Gallery. Online: <http://xespok.net/coleoptera>
- BIOLIB – BIOLOGICAL LIBRARY 2020. Online: <https://www.biolib.cz/>
- GALERIE MEGAPIXEL 2020. Online: <https://www.megapixel.cz/>
- BUGGUIDE NET 2020. Online: <https://bugguide.net/>
- VEŘEJNÝ PROSTOR PRO CHRUDIM – TÉMATA, PROJEKTY, REALIZACE 2020.
Online: <https://prostorprochrudim.cz/>
- MAPY CZ 2020. Online: <https://mapy.cz/>